

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 178/2566

นาง ภ.โจทก์ บริษัท ม.จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 145, ป.พ.พ. มาตรา 882, ป.พ.พ. มาตรา 193/14, ป.พ.พ. มาตรา 193/17, ป.อ. มาตรา 335

ย่อ / หลักกฎหมาย

คดีนี้โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาในทางแพ่ง ไม่ต้องอาศัยมูลความผิดทางอาญาจึงไม่ใช่คดีแพ่งที่เกี่ยวข้องกับคดีอาญาในอันที่จะต้องนำมาผูกพันให้รับฟังว่าการกระทำของ บ. กับพวกเป็นความผิดฐานฉ้อโกงตามคำพิพากษาในคดีอาญา และคำพิพากษาในคดีอาญาดังกล่าวหาใช้คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องด้วยฐานะของบุคคลอันจะใช้ยันแก่บุคคลภายนอกได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 145 วรรคสอง (1) วันที่ร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนเป็นวันที่โจทก์ถูก บ. กับพวกลักลอบยักยอกไป อันเป็นวันวินาศภัย โจทก์ยื่นคำเสนอให้ระงับข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560 จึงอยู่ภายในกำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่วันวินาศภัยตาม ป.พ.พ. มาตรา 882 วรรคหนึ่ง อันเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลงตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/14 (4) แม้อนุญาโตตุลาการจะพิจารณาแล้วชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาท แต่คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการยังไม่เป็นที่สุด เพราะคำชี้ขาดได้ถูกเพิกถอนไปโดยคำพิพากษาของศาลแพ่งที่ให้เพิกถอนคำชี้ขาดอนุญาโตตุลาการในเวลาต่อมา ซึ่งกระบวนการระงับข้อพิพาทควรจะย้อนกลับเข้าสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการในประเด็นอื่นที่ยังไม่ได้วินิจฉัย การที่วันที่ 20 มีนาคม 2562 อนุญาโตตุลาการปฏิเสธที่จะวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทใหม่ตามคำร้องของโจทก์ โดยเห็นว่าอำนาจของอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดไปแล้ว จึงเป็นกรณีที่อนุญาโตตุลาการยกคำเสนอข้อพิพาทเพราะเหตุที่คดีไม่อยู่ในอำนาจของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งต้องบังคับตาม ป.พ.พ. มาตรา 193/17 วรรคสอง ประกอบมาตรา 193/18 กล่าวคือ โจทก์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่อนุญาโตตุลาการมีคำสั่ง โจทก์ฟ้องคดีนี้เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2562 เป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาตามบทกฎหมายดังกล่าวแล้ว คดีโจทก์จึงไม่ขาดอายุความ

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องขอให้บังคับจำเลยชำระเงิน 1,218,750 บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 15 ต่อปีของต้นเงิน 780,000 บาท นับแต่วันฟ้องเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ จำเลยให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง ค่าฤชาธรรมเนียมให้เป็นพับ โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์แผนกคดีผู้บริโภคพิพากษายืน ค่าฤชาธรรมเนียมชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภคอนุญาตให้ฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีผู้บริโภควินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงที่โจทก์และจำเลยไม่ได้แย้งกันในชั้นฎีการับฟังเป็นยุติว่า โจทก์เข้าซื้อรถยนต์จากธนาคาร ก. และเอาประกันภัยรถยนต์ดังกล่าวกับจำเลย ระยะเวลาประกันภัยตั้งแต่วันที่ 22 สิงหาคม 2557 สิ้นสุดวันที่ 22 สิงหาคม 2558 ตกลงจำนวนเงินเอาประกันภัยสำหรับความเสียหายต่อรถยนต์เป็นเงิน 780,000 บาท โดยกรณีรถยนต์สูญหายนั้น จำเลยจะรับผิดชอบหากความสูญหายเกิดจากการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ และยกยอกทรัพย์ เว้นแต่ความเสียหายหรือสูญหายอันเกิดจากการลักทรัพย์

หรือยกยอกทรัพย์ โดยบุคคลได้รับมอบหมายหรือครอบครองรถยนต์ตามสัญญาเช่า สัญญาเช่าซื้อ หรือสัญญาจำนำ หรือโดยบุคคลที่จะกระทำสัญญาดังกล่าว ต่อมาโจทก์ขายเงินดาวน์และส่งมอบรถยนต์ที่เอาประกันภัยให้แก่นายกลยุทธ์ ซึ่งเป็นญาติกัน แล้วประมาณเดือนตุลาคม 2557 นายกลยุทธ์มอบต่อให้ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. เพื่อใช้ในกิจการที่ห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. อ้างว่านำไปให้การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยเช่าเพื่อให้บุคคลากรใช้ในโครงการ ซึ่งเป็นความเท็จ โดยนายกลยุทธ์ได้คำตอบแทนเป็นค่าเช่าเรื่อยมาถึงเดือนพฤษภาคม 2558 จึงไม่ได้รับคำตอบอีก และไม่สามารถติดตามรถยนต์คืนมาได้ วันที่ 15 พฤษภาคม 2558 นายกลยุทธ์และเจ้าของรถยนต์คันอื่นได้ไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน เจ้าพนักงานตำรวจดำเนินคดีแก่นายบัญชา ซึ่งอ้างตัวเป็นหุ้นส่วนผู้จัดการของห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. กับนายเฉลิมเกียรติ ในข้อหาร่วมกันฉ้อโกง และพนักงานอัยการจังหวัดนครราชสีมายื่นฟ้องบุคคลทั้งสองในข้อหาความผิดดังกล่าวต่อศาลจังหวัดนครราชสีมา แต่ระหว่างพิจารณาคดีนายบัญชาหลบหนี ส่วนนายเฉลิมเกียรติให้การรับสารภาพ ศาลจังหวัดนครราชสีมามีคำพิพากษาเป็นคดีหมายเลขแดงที่ 3509/2558 ว่านายเฉลิมเกียรติมีความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชน ให้ลงโทษจำคุก กับให้นายเฉลิมเกียรติคืนรถยนต์คันที่เอาประกันภัยหรือใช้ราคาแทนเป็นเงิน 910,805 บาท แก่นายกลยุทธ์ โจทก์ทวงถามให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนตามสัญญาประกันภัยแล้ว แต่จำเลยเพิกเฉย วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560 โจทก์จึงยื่นคำเสนอให้ระงับข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย อนุญาโตตุลาการชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาท โดยวินิจฉัยว่าคดีโจทก์ขาดอายุความ แต่วันที่ 9 ตุลาคม 2561 ศาลแพ่งมีคำพิพากษาให้เพิกถอนคำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการดังกล่าว และวันที่ 20 มีนาคม 2562 อนุญาโตตุลาการปฏิเสธที่จะวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทใหม่ตามคำร้องของโจทก์ โดยเห็นว่าอำนาจของอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดไปแล้ว คดีมีปัญหาต้องวินิจฉัยตามที่โจทก์ได้รับอนุญาตให้ฎีกาว่า จำเลยต้องรับผิดชอบตามสัญญาประกันภัยต่อโจทก์หรือไม่ เพียงใด โดยโจทก์ฎีกาว่า รถยนต์คันที่เอาประกันภัยสูญหายเกิดจากถูกนายบัญชากับพวกใช้อุบายลักเอาไป อันเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ไม่ใช่ความผิดฐานฉ้อโกง ทั้งคดีที่ศาลจังหวัดนครราชสีมาพิพากษาลงโทษนายเฉลิมเกียรติ ก็เป็นการดำเนินคดีเฉพาะแก่นายเฉลิมเกียรติและพิพากษาคดีไปตามคำรับสารภาพของนายเฉลิมเกียรติโดยไม่ได้สืบพยานหลักฐานใด ไม่อาจนำมารับฟังได้ว่ารถยนต์คันที่เอาประกันภัยสูญหายไปเนื่องจากการกระทำความผิดฐานฉ้อโกง อันจะเป็นข้อยกเว้นความรับผิดของจำเลยนั้น โจทก์อ้างตนเองเป็นพยานเบิกความว่า มูลเหตุคดีสืบเนื่องมาจากห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. โดยนายอนุชา หุ้นส่วนผู้จัดการ ได้ป่าวประกาศว่าการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยมีโครงการวางท่อก๊าซที่จังหวัดนครราชสีมา และต้องการเช่ารถยนต์เพื่อให้บุคคลากรใช้ในโครงการจำนวนมาก แต่หลังจากนายกลยุทธ์ และบรรดาผู้เสียหายร้องทุกข์ให้ดำเนินคดีแล้ว พนักงานสอบสวนได้ตัวนายบัญชาและนายเฉลิมเกียรติมาดำเนินคดีทางสอบสวนกลับได้ความว่านายบัญชาได้ปลอมบัตรประจำตัวประชาชนโดยนำภาพถ่ายของนายบัญชามาติดในบัตรประจำตัวประชาชนของนายอนุชาเพื่อแสดงว่าตนเองคือนายอนุชาตามข้อมูลที่ระบุในบัตรประจำตัวประชาชนนั้น แล้วดำเนินการป่าวประกาศในนามห้างหุ้นส่วนจำกัด ส. ดังกล่าว โดยนายอนุชาไม่ทราบเรื่อง เมื่อได้รถยนต์จากผู้หลงเชื่อตามที่ป่าวประกาศ ซึ่งรวมรถยนต์คันที่เอาประกันภัยด้วย นายบัญชากับพวกจ่ายค่าตอบแทนการเช่าใช้รถยนต์เพียงบางส่วนแล้วผิมนัด ก่อนที่จะเอารถยนต์ดังกล่าวไปโดยบรรดาผู้เสียหายไม่สามารถติดตามหารรถยนต์กลับคืนมาได้ โดยจำเลยไม่ได้นำสืบพยานหักล้างให้เห็นเป็นอย่างอื่น ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ตาม

พยานหลักฐานที่โจทก์นำสืบมา และเห็นว่า พฤติการณ์ของนายบัญชา กับพวกดังที่กล่าวมา แสดงให้เห็นการวางแผนและเตรียมการมาเป็นขั้นเป็นตอน ด้วยเจตนาทุจริตที่จะเอารถยนต์ของบรรดาผู้เสียหายมาแต่ต้นแล้ว การป่าวประกาศอ้างถึงโครงการวางท่อก๊าซของการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทยและความต้องการรถยนต์เพื่อใช้ในโครงการซึ่งไม่มีอยู่จริง ล้วนแต่เป็นการสร้างกลอุบายเพื่อให้บรรลุผล คือการเอารถยนต์ของบรรดาผู้เสียหายไปโดยทุจริตตามเจตนาและแผนการที่วางไว้แต่ต้น แม้นายกลยุทธ์ผู้ครอบครองรถยนต์คันที่เอาประกันภัยแทนโจทก์ในขณะนั้นจะมอบรถยนต์ให้นายบัญชา กับพวกก็เป็นเพียงเจตนาออบการครอบครองให้ชั่วคราวเวลาที่ตกลงกัน ไม่ได้เจตนาออบกรรมสิทธิ์ให้ด้วย ที่รถยนต์คันที่เอาประกันภัยสูญหายจึงเกิดจากถูกนายบัญชา กับพวกแย่งกรรมสิทธิ์ไปโดยไม่ชอบตามแผนการที่วางไว้นั้นเอง การกระทำของนายบัญชา กับพวกจึงเป็นการลักทรัพย์โดยใช้กลอุบาย เป็นความผิดฐานร่วมกันลักทรัพย์ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 335 (7) วรรคหนึ่ง (เดิม), 83 ส่วนข้อที่ว่า มีการดำเนินคดีแก่นายเฉลิมเกียรติพวกของนายบัญชา และศาลจังหวัดนครราชสีมาพิพากษานายเฉลิมเกียรติมีความผิดฐานร่วมกันฉ้อโกงประชาชน นั้น ก็เป็นการพิจารณาข้อเท็จจริงจากคำฟ้องของโจทก์ในคดีดังกล่าวและคำรับสารภาพของนายเฉลิมเกียรติโดยไม่มีการสืบพยานหลักฐานเพื่อให้เห็นพฤติการณ์ของคดีโดยละเอียด และข้อเท็จจริงที่ศาลในคดีก่อนรับฟังว่านายเฉลิมเกียรติกับพวกใช้อุบายหลอกลวงและได้ไปซึ่งรถยนต์จากบรรดาผู้เสียหายแล้วนำไปแสวงหาประโยชน์โดยทุจริตที่แม้จะไม่ถึงกับได้ไปซึ่งกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ดังเช่นการลักทรัพย์ ก็อาจเป็นความผิดฐานฉ้อโกงได้อย่างไรก็ตาม ข้อแตกต่างระหว่างการกระทำผิดฐานลักทรัพย์และฉ้อโกงเป็นเพียงรายละเอียด ทั้งคดีนี้โจทก์ใช้สิทธิเรียกร้องให้จำเลยรับผิดชอบตามสัญญาในทางแพ่ง ไม่ต้องอาศัยมูลความผิดทางอาญาจึงไม่ใช่คดีแพ่งที่เกี่ยวเนื่องกับคดีอาญาในอันที่จะต้องนำมาผูกพันให้รับฟังว่าการกระทำของนายบัญชา กับพวกดังที่วินิจฉัยมาข้างต้นเป็นความผิดฐานฉ้อโกงด้วย และคำพิพากษาของศาลจังหวัดนครราชสีมาดังกล่าวหาใช่คำพิพากษาที่เกี่ยวข้องด้วยฐานะของบุคคลอื่นจะชี้ยันแก่บุคคลภายนอกได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 145 วรรคสอง (1) ดังที่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยมาไม่ ส่วนที่จำเลยให้การปฏิเสธความรับผิดชอบว่า ตามสำเนารายการกรรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ ระบุว่า การใช้รถยนต์เป็นการใช้ส่วนบุคคลไม่ใช่รับจ้างหรือให้เช่า แต่โจทก์กลับนำออกให้ผู้อื่นเช่าอันเป็นการผิดเงื่อนไขข้อตกลง ทั้งรถยนต์คันที่เอาประกันภัยสูญหายเกิดจากการลักทรัพย์โดยนายบัญชา กับพวกซึ่งเป็นผู้เช่า อันเป็นข้อยกเว้นความรับผิดชอบที่ระบุในหมวดการคุ้มครองรถยนต์สูญหายไฟไหม้ ข้อ 5. นั้น ข้อเท็จจริงดังที่กล่าวมาแล้วได้ความว่า การที่นายบัญชา กับพวกป่าวประกาศเรื่องการเช่ารถยนต์เป็นเพียงกลอุบายเพื่อให้บรรดาผู้เสียหายมอบการครอบครองรถยนต์ไว้ให้ก่อนที่จะร่วมกันลักเอารถยนต์ไปตามแผนการที่วางไว้ โดยไม่ได้มีเจตนาเช่ารถยนต์จริงแต่อย่างใด ทั้งความเสียหายที่โจทก์ได้รับก็ไม่ได้เป็นผลโดยตรงจากการใช้รถยนต์คันที่เอาประกันภัยผิดเงื่อนไข กรณีจึงไม่ได้เป็นดังที่จำเลยยกขึ้นกล่าวอ้างแต่อย่างใด เมื่อรถยนต์คันที่เอาประกันภัยสูญหายเกิดจากการกระทำความผิดฐานลักทรัพย์ จำเลยย่อมต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนแก่โจทก์ตามจำนวนเงินที่ระบุในสัญญา เป็นเงิน 780,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยระหว่างผิดนัด ซึ่งโจทก์มีสิทธิคิดได้ในอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ตามที่ระบุในสำเนารายการกรรมธรรม์ประกันภัยรถยนต์ หมวดเงื่อนไขทั่วไป ข้อ 5. แต่ที่โจทก์ขอดอกเบี้ยนับแต่วันที่ 13 พฤษภาคม 2558 เป็นต้นไปนั้น ไม่ปรากฏว่าโจทก์มีหนังสือทวงถามและกำหนดเวลาให้จำเลยใช้ค่าสินไหมทดแทนอันจะถือว่าจำเลยตกเป็นผู้ผิดนัดเมื่อใด จึงให้จำเลยรับผิดชอบดอกเบี้ยนับแต่วันที่

17 กุมภาพันธ์ 2560 อันเป็นวันที่โจทก์ยื่นคำเสนอให้ระงับข้อพิพาทต่ออนุญาโตตุลาการ เป็นต้นไป ที่ศาลอุทธรณ์พิพากษายกฟ้องโจทก์มานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย ฎีกาของโจทก์ ฟังขึ้นบางส่วน ส่วนปัญหาว่า คดีโจทก์ขาดอายุความหรือไม่ นั้น จำเลยได้ยกขึ้นต่อสู้เป็นประเด็น ไว้ แต่ศาลล่างทั้งสองยังไม่ได้วินิจฉัย ศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัยไปโดยไม่ย้อนสำนวนให้ศาลล่าง ทั้งสองวินิจฉัยก่อน และเห็นว่า แม้นายบัญชากับพวกจะได้รับรถยนต์คันที่เอาประกันภัยไปเมื่อ ประมาณเดือนตุลาคม 2557 แต่ก็ไม่สามารถถือว่ามีการแย่งกรรมสิทธิ์ในรถยนต์ไปตั้งแต่วันนั้นแล้ว เพราะยังมีการชำระค่าตอบแทนที่อ้างว่าเป็นค่าเช่าเรื่อยมาถึงเดือนพฤษภาคม 2558 ต่อมาเมื่อไม่ ได้รับค่าตอบแทนและไม่สามารถติดตามรถยนต์คืนมาได้ ในวันที่ 15 พฤษภาคม 2558 นายกลยุทธ์ และเจ้าของรถยนต์คันอื่นจึงไปร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวน ย่อมถือได้ว่าวันที่ร้องทุกข์เป็นวันที่ โจทก์ถูกนายบัญชากับพวกลักลอบนำรถยนต์ไปอันเป็นวันวินาศภัย โจทก์ยื่นคำเสนอให้ระงับข้อพิพาทต่อ อนุญาโตตุลาการ สำนักงานคณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัยเมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560 จึงอยู่ภายในกำหนดอายุความ 2 ปี นับแต่วันวินาศภัยตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 882 วรรคหนึ่ง อันเป็นเหตุให้อายุความสะดุดหยุดลง ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/14 (4) แม้อนุญาโตตุลาการจะพิจารณาแล้ว ชี้ขาดให้ยกคำเสนอข้อพิพาท แต่คำชี้ขาดของอนุญาโตตุลาการยังไม่เป็นที่สุด เพราะคำชี้ขาดได้ ถูกเพิกถอนไปโดยคำพิพากษาของศาลแพ่งในเวลาต่อมา ซึ่งกระบวนการระงับข้อพิพาทควรจะ ย้อนกลับเข้าสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการในประเด็นอื่นที่ยังไม่ได้วินิจฉัย การที่วันที่ 20 มีนาคม 2562 อนุญาโตตุลาการปฏิเสธที่จะวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทใหม่ตามคำร้องของโจทก์ โดย เห็นว่าอำนาจของอนุญาโตตุลาการสิ้นสุดไปแล้ว จึงเป็นกรณีที่อนุญาโตตุลาการยกคำเสนอ ข้อพิพาทเพราะเหตุที่ดีไม่อยู่ในอำนาจของอนุญาโตตุลาการ ซึ่งต้องบังคับตาม ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 193/17 วรรคสอง ประกอบมาตรา 193/18 กล่าวคือ โจทก์มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาลได้ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่อนุญาโตตุลาการมีคำสั่ง โจทก์ฟ้องคดีนี้ เมื่อวันที่ 27 มีนาคม 2562 เป็นการฟ้องคดีภายในกำหนดเวลาตามบทกฎหมายดังกล่าวแล้ว คดี โจทก์จึงไม่ขาดอายุความ ข้อต่อสู้ประการนี้ของจำเลยฟังไม่ขึ้น พิพากษากลับ ให้จำเลยชำระเงิน 780,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยอัตราร้อยละ 15 ต่อปี ของต้นเงินจำนวนดังกล่าว นับแต่วันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2560 เป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จแก่โจทก์ ค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้เป็นพับ

องค์คณะ

ทวิศักดิ์ อุณนาทรรัตนกุล · กษิติศ มงคลศิริภัทรา · กาญจนา ชัยคงดี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/178/2566>